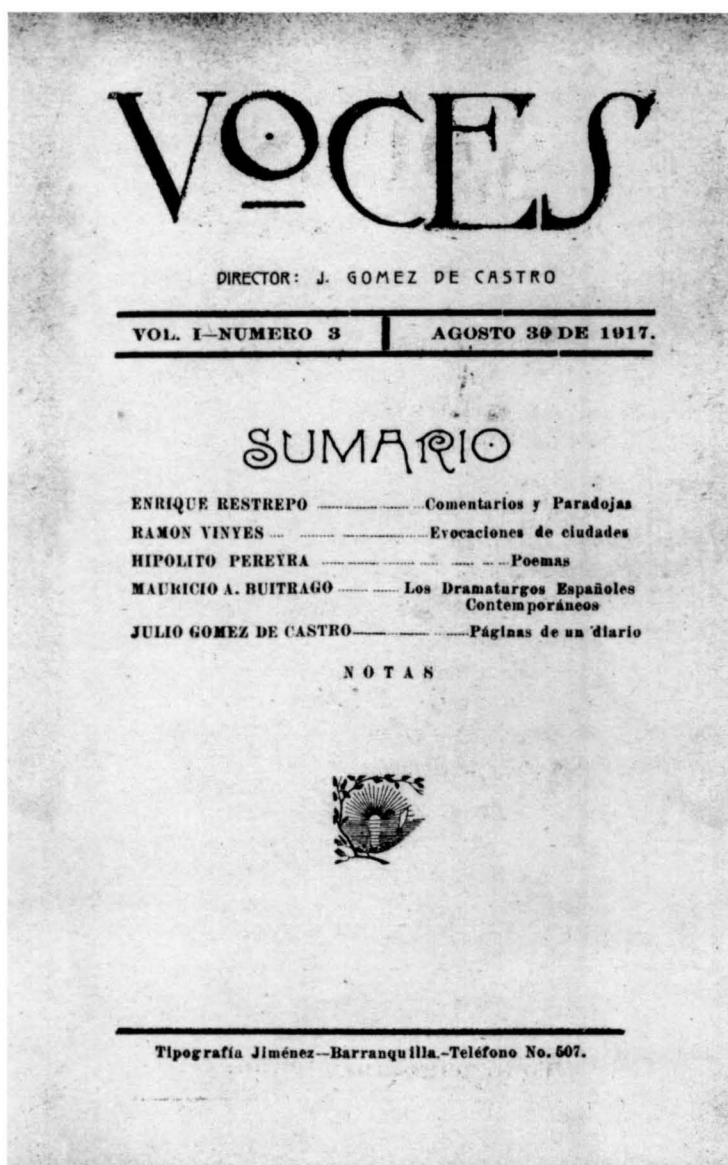

Ramon Vinyes
2002

Voces, la revista americana de Ramon Vinyes

Ramon Vinyes, nascut a Berga el 1882, va arribar a Colòmbia per primera vegada el 1913 i s'establí a Ciénaga (Magdalena). Un any més tard es traslladà a Barranquilla, on va obrir la llibreria Ramon Vinyes & Co. A la segona dècada del segle XX, Barranquilla no arribava als cent mil habitants.

Número 3 de *Voces*, aparegut el 30 d'agost de 1917. AHCBER

Aquell primer negoci de Vinyes, home amb poc més de trenta anys, es va convertir ben aviat en el punt de trobada d'un grup d'intel·lectuals. Les tertúlies organitzades en aquell local eren freqüentades per Julio Gómez de Castro, Julio Enrique Blanco, Rafael i Gonzalo Carbonell, Héctor Parías, Enrique Restrepo i d'altres. El caràcter i el tarannà de Vinyes el convertien en l'element admirat i, al mateix temps, en cohesionador i dinamitzador de tot el grup. No és gens estrany que ell mateix els proposés la idea de fer una revista de literatura. *Voces* (1917–1920) és el resultat de les inquietuds literàries del grup i, sobretot, de la gran curiositat intel·lectual de l'escriptor berguedà, bon coneixedor de les literatures antigues i modernes i capaç de llegir en vuit idiomes.

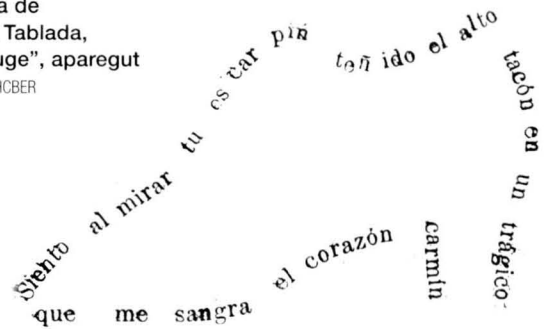
El primer número de la publicació va veure la llum el 10 d'agost de 1917. La seva periodicitat era desenal, de manera que sortia els dies 10, 20 i 30 de cada mes. El primer director de la revista va ser Julio Gómez de Castro i el consell de redacció estava format per Ramon Vinyes, Enrique Restrepo, Antonio Luis Mc Causland, Roberto Castillejos, Julio Enrique Blanco i Hipólito Pereyra, pseudònim d'Héctor Parías, que passaria a ser director a partir del 10 de desembre de 1917.

Voces volia ser una finestra per donar a conèixer els nous escriptors colombians i així ho va fer en els seus primers números. De l'estricte àmbit colombià van passar a seguir tot allò que sorgia de nou a tot l'espai hispano-parlant. Aviat van tenir col·laboradors de Mèxic, Perú, Argentina, Equador, Xile i Uruguai, sense oblidar els espanyols. Noms de la talla de Vicente Huidobro, Gabriela Mistral, Antonio Machado, Enrique Díez Canedo i José Moreno Villa figuren entre les signatures de *Voces*. La literatura europea i la nord-americana, especialment la d'avantguarda, van ser els altres punts de mira de la revista.

Imatge de Ramon Vinyes. AHCBER

Cal·ligrama de José Juan Tablada, "Talon Rouge", aparegut a *Voces*. AHCBER

Les notes breus de cada número, preparades pel mateix Vinyes, van fer que trontollés la idíl·lica pau del món literari colombià de l'època. *Voces* es va guanyar força enemics, fins i tot entre alguns dels subscriptors, que trobaven massa elevat i arriecat el producte que rebien.

Voces presenta als lectors de parla hispana la possibilitat de llegir per primera vegada en castellà textos de grans escriptors: Gide, Chesterton, Max Jacob, Henri Bergson, Maxim Gorki, Apollinaire... Ramon Vinyes és l'autor de moltes d'aquestes traduccions, reconegudes i publicades de nou a la revista colombiana *Mito* (1955-1962).

A més a més de literatura, *Voces* s'interessà també pel pensament. En alguns dels seus números hi figuren textos de debat filosòfic. L'alçada dels textos presentats, però, no està pas renyida amb el sentit de l'humor que de tant en tant treu el cap en aquelles pàgines.

La presentació material de *Voces* era més aviat modesta. Fins i tot "*Iletja i execrable*", segons algun dels seus redactors. Amb un format de 15 x 22 cm, constava de 48 pàgines plenes a vessar de contingut, en una sola tinta negra. En algun número s'hi van arribar a publicar fotografies en blanc i negre. Però tot i que tipogràficament no és cap meravella, *Voces* ofereix al lector, de tant en tant, alguna sorpresa. Hi trobem

poemes i cal·ligrames del mexicà José Juan Tablada. Resulta del tot interessant el magnífic "Lluvia", de Guillaume Apollinaire, una pluja de paraules que cauen pàgina avall, sortint del format normal de la pàgina (núm. 42, del 30 de novembre de 1918).

En alguns moments de la seva existència, *Voces* va rebre una vertadera allau de col·laboracions des de l'exterior. Problemes econòmics, i no pas la falta de material, van provocar la fi de la revista. El darrer número va ser el 60, aparegut el 30 d'abril de 1920.

Voces, avui en dia, és una revista mítica. En terres colombianes, quan els homes de lletres s'hi refereixen, l'anomenen familiarment "la revista de Ramon Vinyes". El llibre de Germán Vargas *Voces (1917-1920). Selección de textos*, publicat el 1977 per l'Instituto Colombiano de Cultura, l'estudia i en valora la seva importància. A Catalunya continua sent una completa desconeguda, tot i que van col·laborar-hi els millors escriptors catalans de l'època.

Els escriptors catalans a *Voces*

En el primer número de la revista (10 d'agost de 1917) ja hi trobem articles signats per escriptors catalans. A més a més de Vinyes, hi escriu Josep M. López Picó. En les "Notas", secció a càrrec del mateix Vinyes, es parla de la tragèdia d'Àngel Guimerà

Indíbil i Mandoni, i s'hi inclouen algunes cites de Xènius (Eugeni d'Ors). En aquesta mateixa secció hi apareixeran més endavant altres notes sobre literatura catalana.

Ara que una col·lecció de *Voces* pot consultar-se còmodament a les taules de l'Arxiu Històric Comarcal de Berga, podem adonar-nos del riquíssim univers cultural del nostre escriptor (1).

Amb les línies de més avall, els lectors amants de les lletres s'adonaran aviat de la magnitud de *Voces*. Tant pels col·laboradors com pels escriptors estudiats.

A continuació presentem una relació detallada de les col·laboracions dels escriptors catalans, per ordre d'aparició, indicant les següents dades: número de *Voces*, data

de publicació, títol de l'article i, entre parèntesis, els literats que s'hi tracten, si és el cas (2).

Josep M. López Picó

- Núm. 1 (10. 8. 1917) "André Gide"
- Núm. 4 (10. 9. 1917) "G. A. Borgese"
- Núm. 11 (20. 11. 1917) "Carlos Spitteler"
- Núm. 14 (20. 12. 1917) "Prosistas" (Leonidas Andreief, Selma Lagerlöf, L. Zuccoli, H. G. Wells i Anatole France).
- Núm. 24 (30. 5. 1918) "Figuras contemporànees" (Romain Rolland i G. K. Chesterton).
- Núm. 27 (30. 5. 1918) "Moralidades y pretextos"

Carles Riba

- Núm. 2 (20. 8. 1917) "Fridjof Nansen"
- Núm. 15 (30. 12. 1917) "Georg Brandés"

Feliu Elias (Apa)

- Núm. 6 (30. 9. 1917). En l'apartat "Notas" es fa referència al llibre de caricatures *Kamaradas*, de Feliu Elias.

Josep Carner

- Núm. 7 (10. 10. 1917) "Poesías" ("Canción de un doble amor", "El poeta y la poesía", "Nocturno invernal", "Anochecer" i "Soneto") Les versions són d'Enrique Díez Canedo.

Eugeni d'Ors

- Núm. 12 (30. 11. 1917) "La simulación". Article sobre els mètodes d'aprenentatge, traduït per Pau Vila, director de "El Gimnasio Moderno de Bogotá".

Núm. 46 (10. 7. 1919) "Reflexiones del lector" i "A propósito de 'El Renacimiento' de Gobineau". Traducció de les dues glosses amb permís de Xènius.

Núm. 47 (20. 7. 1919) "Espejo de Chapelaundis", "Benjamín Taborga", "Poesías de Benjamín Taborga" i "Espanñas por nacer".

Núm. 54 (30. 1. 1920) "Dewey y Fichte".

Núm. 58 (10. 4. 1920) "La gran desnudez". Poema. Traducció d'Alfons Maseras.

Pau Vila

Núm. 23 (20. 5. 1918) La "Peregrinación de Alpha" i la "Peña de Tisquisoque". Sobre literatura geogràfica.

Manuel de Montoliu

Núm. 40 (10. 11. 1918) "Karl Vossler". Ciència del llenguatge.

Alfons Maseras

Núm. 46 (10. 7. 1919) "Un libro nuevo de Moreno Villa". Sobre l'aparició del volum *Evoluciones*.

Núm. 55 (10. 2. 1920) "Versalles en invierno" i "Nocturno". Poemes.

Núm. 58 (10. 4. 1920) Hi figuren alguns poemes traduïts per Maseras.

Josep Lisbona

Núm. 53 (20. 1. 1920) Hi ha un poema original de Lisbona i traduccions de Verlaine, amb la datació "*Barcelona, 1919*".

Ramon Vinyes

Núm. 1 (10. 8. 1917) "Gaspard de la Nuit". Llibre d'Aloysius Bertrand.

Núm. 2 (20. 8. 1917) "Evocaciones de ciudades" (Heidelberg, Aberdeen, Semàndria, Istanbul, Praga i Bohèmia).

Núm. 3 (30. 8. 1917) "Evocaciones de ciudades" (Moscou, Bruges, Troyes, Venècia i Àvila).

Núm. 4 (10. 9. 1917) "Guillermo Valencia". Fa referència al llibre *Ritos*.

Núm. 5 (20. 9. 1917) "Friedrich Hebbel". Sobre teatre i poesia.

Núm. 6 (30. 9. 1917) "El Odiseo de Giovanni Pascoli".

Núm. 7 (10. 10. 1917) "Aun Georges Sand"

Ramon Vinyes, parlant apassionadament durant una Feria del Libro. AHCBER

Barranquilla, ciutat on es va publicar Voces. AHCBER

Núm. 8 (20. 10. 1917) "Leon Paul Lafargue, el poema de sus poemas", "Michel Yell desencadena las tinieblas" i "Los pierrots de Jules Lafargue cantan a Nuestra Señora de la Luna".

Núm. 9 (30. 10. 1917) "Enrique Díez Canedo, retrato arbitrario del poeta" i "Aclaraciones al arbitrario retrato del poeta".

Núm. 10 (10. 11. 1917) "Hombres del norte" (Henrik Ibsen, Gunnar Heiberg i Johan Sigurjonsonn).

Núm. 11 (20. 11. 1917) "El sentimiento de la Naturaleza en John Keats"

Núm. 13 (10. 12. 1917) "Humanistas" (Ricardo de Bury i obispo de Durham).

Núm. 14 (20. 12. 1917) "Fantasías al margen de las obras de Carlo Gozzi y de Goldoni"

Núm. 15 (30. 12. 1917) "Hugo von Hoffmannsthal". A continuació hi ha uns poemes traduïts directament de l'alemany.

Núm. 18 (28. 2. 1918) "Poetas rusos" (Jakinsky, Puchkine, Sologub).

Núm. 21 (30. 4. 1918) "Tomás Carrasquilla". Narrador d'Antioquia (Colòmbia).

Núm. 22 (10. 5. 1918) "Alpie de la mar azul hay un viejo convento". Són dues narracions: "Sor Bernarda, la vieja hermana ciega" i "Sor María del Carmen, la tierna enfermera".

Núm. 24 (30. 5. 1918) "Tres poemas primitivos". Tres poemes medievals que hi ha en un petit llibre editat a Leipzig (Hartmann von Aue, Wolfram von Eschenbach i Gottfried von Strاسبurg).

Núm. 26 (20. 6. 1918) "Alfonso Castro". Novel·lista colombià.

Núm. 27 (30. 6. 1918) "Poetas futuristas" (Paul Dormée i Guillaume Apollinaire).

Núm. 29 (20. 7. 1918) "'Poil de Garotte' nos dice lo que sabe de Jules Renard".

Núm. 31 (10. 8. 1918) "Poetas católicos ingleses" (Coventry Patmore).

Núm. 33 (30. 8. 1918) "Varia" (Verner von Heidenstam i Sem Benelli).

Núm. 34 i 35 (20. 9. 1918) "Varia" (Julien Ochsé i Rupert Brooke).

Núm. 36 (30. 9. 1918) "Francis Jammes"

Núm. 37 (10. 10. 1918) "Todo llega; conversemos"

Núm. 38 (20. 10. 1918) "Varia" (Bruno Frank i Albert Giraud).

Núm. 42 (30. 11. 1918) "Futurismo, cubismo, vibrismo y nunismo". Número especial preparat íntegrament per Ramon Vinyes (Apollinaire, Pierre Albert-Boirot, Pierre Reverdy, Max Jacob, Paul Dermée i Vicente Huidobro).

Núm. 43, 44 i 45 (desembre de 1918) "Pretextos" (André Suarés, Daniel Defoe i Ovidi).

Núm. 46 (10. 7. 1919) "Pretextos" (Artzybache, Anatole France i Arthur Waugh).

Núm. 47 (20. 7. 1919) "La moral de Ulises". Sobre una conferència de José Ingenieros a Buenos Aires.

Núm. 48 (30. 7. 1919) "Pretextos" (Casimir Delavigne, Ciro Mendía i Francis Jammes).

Núm. 51 (30. 9. 1919) "Varia" (Arno Holz i Jack London).

Núm. 52 (10. 1. 1920) "Pretextos" (Shelley, Calderón, Juan Ramón Jiménez, Alcides Arguedas).

Núm. 54 (30. 1. 1920) "Divagaciones sobre el teatro del futuro"

Núm. 55 (10. 2. 1920) "De un ensayo sobre el ritmo de Joachim Gasquet"

Núm. 57 (30. 3. 1920) "Pretextos" (Henry W. Longfellow). Vinyes ha llegit "Evangeline"

Núm. 58 (10. 4. 1920) "Emile Verhaeren, maestro de las nuevas generaciones hispano-americanas?"

Notes:

(1) Agraeixo les facilitats i el tracte que m'ha dispensat en Xavier Pedrals, director de l'AHCBER, a l'hora de fer les consultes.

(2) Per raons d'espai no fem constar aquí les col·laboracions de Ramon Vinyes signades amb el pseudònim de "Bruno A. Laval".

Quirze Grifell i Sala

Llicenciat en filologia catalana